

**КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»**

Циклова комісія образотворчого мистецтва і дизайну

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
«» 2021р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ ДИЗАЙНУ**

для студентів

спеціальності **022 Дизайн**
освітньо-професійної програми **Графічний дизайн**
освітньо-професійного ступеня **фаховий молодший бакалавр**

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА Ідентифікаційний код 02136554	
Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма № 0984/21	
 (підпис)	 (прямище, підпис)
« 21 »	20 21 р.

Київ – 2021

Розробник:

Олена Валеріївна Казіміренко, викладач циклової комісії образотворчого мистецтва і дизайну Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач:

Олена Валеріївна Казіміренко, викладач циклової комісії образотворчого мистецтва і дизайну Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії образотворчого мистецтва і дизайну

Протокол від 25 серпня 2020 р. № 1

Голова циклової комісії Ольга ОВЧАРЕНКО

Робочу програму перевірено

26 серпня 2020 р.

Заступник директора з навчально-методичної роботи Зоя ГЕЙХМАН

Заступник директора з навчальної роботи Яніна КАРЛІНСЬКА

Пролонговано:

на 2021/2022 н.р. (О.В. Овчаренко), «28» серпня 2021 р., протокол № 1

на 20__/20__ н.р. (____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	
Вид дисципліни	нормативна спецкурс	
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	4,5/135	
Курс	2	
Семестр	3	4
Кількість змістових модулів з розподілом:	1	1
Обсяг кредитів	2	2,5
Обсяг годин, в тому числі:	60	75
Аудиторні	30	34
Модульний контроль	2	6
Семестровий контроль		
Самостійна робота	28	35
Форма семестрового контролю		екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою курсу є базова підготовка майбутнього фахівця до теоретичного та практичного застосування знань з історії дизайну, знайомство з історією становлення та розвитку дизайну як складової частини індустріального виробництва та її місця в системі художніх, проектних та інженерно-технічних практик.

Завдання:

- засвоєння теоретичних основ та методології курсу;
- забезпечення розуміння основних процесів і закономірностей

виникнення і розвитку дизайну;

- розкриття взаємозв'язку історії дизайну та еволюції її теоретичних ідей;

- оволодіння знаннями в галузі промислового виробництва;

- формування професійних світоглядних установок майбутніх дизайнерів;

- виховування у студентів працьовитості, відповідальності до виконання завдань курсу, дисциплінованості, самостійності.

Дисципліна «Основи теорії та історії дизайну», як обов'язкова компонента освітньої програми, забезпечує оволодіння студентами загальними та фаховими компетентностями і досягнення ними предметних результатів навчання за відповідною освітньо-професійною програмою:

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності</i>		
ЗК-1	Здатність орієнтуватися в історичному просторі, розуміти взаємозв'язок історії з розвитком суспільства	1-17
ЗК-3	Здатність філософського осмислення дійсності, аналізу явищ соціокультурної складової розвитку суспільства	5-7, 14-17
ЗК-8	Здатність діяти на основі принципів і норм етики, правил культури поведінки на основі загальнолюдських та національних цінностей, норм суспільної моралі; дотримуватися принципів професійної етики	5-7
<i>Фахові компетентності</i>		
ФК-1	Застосування знань з національної та всесвітньої культурно-мистецької спадщини в професійній діяльності	10-17
ФК-2	Уміння синтезувати набуті знання з історії та теорії дизайну в майбутню професійну діяльність	14, 17
ФК-10	Використання практичних навичок проектування та технологій виготовлення об'єктів графічного дизайну	14-17
ФК-17	Використання у практичній діяльності світового та вітчизняного досвіду шрифтового мистецтва, методів та авторських прийомів провідних художників-графіків дизайнерів шрифту	10-17
ФК-18	Володіння фаховою термінологією	1-17
	Розуміння передумов для виникнення професії дизайнер	1-7
	Встановлення зв'язку між історичними суспільними процесами та професійною діяльністю	1-17

	Здійснення аналізу теорій дизайну та їх вплив на сучасний стан професії	10-17
	Здійснення аналізу історичних стильових напрямів та їх зв'язок з сучасним дизайном	1-17
	Здійснення аналізу та виокремлення стилів шкіл дизайну які вплинули на розвиток графічного дизайну	10-17
	Орієнтація у зміні стилів формоутворення виробів впродовж ХХ століття	1-9
	Здійснення пошуку винаходів індустріальної епохи та аналіз їх впливу на людство	1-9
	Розуміння впливу історичного розвитку технологій друку на композиційне вирішення поліграфічної продукції різних періодів	10-17
	Розуміння значення історії розвитку плакату, як засобу вираження власної думки	10-17

3. Результати навчання за дисципліною

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

- виявляти готовність до фахової діяльності в галузі графічного дизайну (ПРН-1 ОПП)
- здійснювати самостійну розробку та реалізації авторських проєктів у галузі графічного дизайну (ПРН-2 ОПП)
- дотримуватись стандартів проєктування та технологій виготовлення об'єктів дизайну у професійній діяльності (ПРН-8 ОПП)
- вміти презентувати результати роботи у професійному середовищі, розуміння етапів досягнення успіху в професійній кар'єрі (ПРН-11 ОПП)
- застосовувати знання з історії мистецтв і дизайну у професійній діяльності, впроваджувати український та зарубіжний дизайнерський досвід (ПРН-14 ОПП)
- використовувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології та ЗМІ для вирішення культурно-просвітницьких завдань
- уміти синтезувати набуті знання з історії та теорії дизайну в майбутню професійну діяльність
- використовувати у практичній діяльності світового та вітчизняного досвіду шрифтового мистецтва, методів та авторських прийомів провідних художників-графіків дизайнерів шрифту
- здійснювати пошук та використовувати інформацію, яка необхідна для ефективного виконання професійних задач, професійного та особистісного розвитку
- розуміти передумови для виникнення професії дизайнер
- встановлювати зв'язок між історичними суспільними процесами та

професійною діяльністю

- здійснювати аналіз теорій дизайну та їх впливу на сучасний стан професії
- вміти розрізняти історичні стильові напрями та їх зв'язок з сучасним дизайном
- здійснювати аналіз та виокремлювати стилі шкіл дизайну які вплинули на розвиток графічного дизайну
- орієнтуватись у зміні стилів формоутворення виробів впродовж XX століття
- здійснювати пошук винаходів індустріальної епохи та аналізувати їх вплив на людство
- розуміти вплив історичного розвитку технологій друку на композиційне вирішення поліграфічної продукції різних періодів
- розуміти значення історії розвитку плакату, як засобу вираження власної думки

4. Структура навчальної дисципліни

№ п/п	Назви змістових модулів, тем	Кількість годин			
		Разом	Лекцій	Семі-нарські	Самостійна робота
Модуль 1. Історія та теорії світового дизайну					
1	Промислова революція в Європі		2		
2	Перші всесвітні промислові виставки		2		
3	Перші теорії дизайну XIX ст		2		
4	Від модерну до функціоналізму		4		
5	Перші школи дизайну: Баухауз, ВХУТЕМАС та ВХУТЕІН		2	6	
6	Дизайн після Другої світової війни		2	6	
7	Дизайн в Україні		2	2	
	Модульний контроль	2			
Разом		60	16	14	28
Модуль 2. Історія та теорії графічного дизайну					
8	Початок ери книгодрукування		2		
9	Вікторіанська епоха /американська та європейська школи кінця XIX - початку XX ст)		2		
10	Школи модерну та ар-деко		2		
11	Німецька школа дизайну		2		
12	Російський конструктивізм (1920-ті роки)		2		
13	Американська рекламна графіка (1930-1950ті роки)		2		
14	Швейцарська школа графіки (1950-1970-ті роки)		2	6	
15	Польська школа плакату (1950ті-1970ті роки)		2	6	
16	Японська школа плакату (1960-1980ті роки)		2		
17	Графічний дизайн на Україні		2	2	
	Модульний контроль	6			
Разом		75	20	14	35
Разом за навчальним планом		135*	36	28	63

* МК 8 годин

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Історія та теорії світового дизайну

Лекція 1. Промислова революція в Європі (2 год.)

Особливості та чинники що призвели до промислової революції. Синтез науки та мистецтва. Всесвітні виставки як символ індустріалізації і відкритості для демонстрації технічних та технологічних досягнень. [1; 2; 3; 4; 6]

Основні поняття теми: промислова революція, всесвітні промислові виставки

Лекція 2. Перші всесвітні промислові виставки (2 год.)

Представлення винаходів виробництва громаді на перших всесвітніх промислових виставках, створення архітектурних споруд для проведення таких виставок, реакція відвідувачів та вплив на розвиток всесвітнього дизайну. [1; 2; 3; 4; 6]

Основні поняття теми: промислові виставки, Кришталевий палац, інновації у промисловості.

Лекція 3. Перші теорії дизайну XIX ст (2 год.)

Становлення дизайну як професії, взаємодія та відмова від промислового виробництва предметів побуту, розвиток промислових можливостей та їх вплив на зміни у дизайн-мисленні [1; 2; 3; 4; 6]

Основні поняття теми: теорії дизайну, промисловість.

Лекція 4-5. Від модерну до функціоналізму (4 год.)

Пошуки нового стилю в Європі, американський дизайн, розвиток функціоналізму, художній авангард в Європі початку XX століття. Відмова від художнього оздоблення на користь функціональних якостей товарів [1; 2; 3; 4; 6]

Основні поняття теми: модерн, функціоналізм, авангард.

Лекція 6. Перші школи дизайну: Баухауз, ВХУТЕМАС та ВХУТЕІН (2 год.)

Перші школи дизайну, їх розвиток та вплив на розвиток дизайн-мислення, зв'язок професійної майстерності з виробництвом, теорії та стилі [1; 2; 3; 4; 6]

Основні поняття теми: Баухауз, ВХУТЕМАС, ВХУТЕІН, школи дизайну.

Лекція 7. Дизайн після Другої світової війни (2 год.)

Відновлення виробництва, підвищення якості продукції за рахунок дизайну. Заснування Британської Ради з промислового дизайну. Дизайн-освіта в різних країнах Європи та Америки. [1; 2; 3; 4; 6]

Основні поняття теми: Британська Рада, промисловий дизайн.

Лекція 7. Дизайн в Україні (2 год.)

Становлення та розвиток дизайну на просторі сучасної України, розвиток перших дизайн-шкіл та вплив соціальних процесів на розвиток промисловості. [1; 2; 3; 4; 6]

Основні поняття теми: дизайн та промисловість в Україні, школи дизайну.

Семінарське заняття 1. Зміна стилю у формотворенні виробів ХХ сторіччя (6 год.) [1; 2; 3; 4; 6]

Семінарське заняття 2. Винаходи індустріальної епохи та їх вплив на людство (6 год.)

Семінарське заняття 3. Основні віхи історії дизайну (2 год.)

Модуль 2. Історія та теорії графічного дизайну

Лекція 1. Початок ери книгодрукування (2 год.)

Перші друковані книги в різних куточках світу, вплив появи друкарських верстатів на оздоблення та зовнішній вигляд книги. [1; 2; 3; 4; 6]

Основні поняття теми: папір, книга, папірус, друковані книги

Лекція 2. Вікторіанська епоха /американська та європейська школи кінця ХІХ - початку ХХ ст) (2 год.)

Вплив суспільних процесів на розвиток графічного дизайну, розвиток і можливості промисловості того часу та його відображення в примірниках графічного дизайну. [1; 2; 3; 4; 6]

Основні поняття теми: Вікторіанська епоха, дизайн в англійських колоніях, графічні стилі, шрифти та композиція друкованої продукції.

Лекція 3. Школи модерну та ар-деко (2 год.)

Поява нових стилів та їх відображення в графічному дизайні, найкращі примірники робіт у стилі модерн, ар-деко. Відмінність та основні характеристики стилю [1; 2; 3; 4; 6]

Основні поняття теми: дизайн, модерн, ар-деко, рослинні орнаменти, геометричні мотиви.

Лекція 4. Німецька школа дизайну (2 год.)

Графічний стиль Баухауза та його вплив на історію та появу нових стильових напрямів графічного дизайну. Відомі ідеологи та митці того часу. [1; 2; 3; 4; 6]

Основні поняття теми: Баухауз, німецька школа, теорії графічної побудови, друкована продукція.

Лекція 5. Російський конструктивізм (1920-ті роки) (2 год.)

Поява стильового напрямку російський конструктивізм, його відображення в друкованій продукції та вплив на композиційні та стилістичні зміни в графічному дизайні [1; 2; 3; 4; 6]

Основні поняття теми: конструктивізм, друкована продукція, російський конструктивізм.

Лекція 6. Американська рекламна графіка (1930-1950ті роки) (2 год.)

Історія виникнення та становлення американської рекламної графіки, її зв'язок з промисловим виробництвом та появою нових типографських процесів. Основні стилістичні та композиційні напрями[1; 2; 3; 4; 6]

Основні поняття теми: дизайн, види дизайну, рекламна графіка, логотип, торгівельний знак, корпоративний стиль.

Лекція 7. Швейцарська школа графіки (1950-1970-ті роки) (2 год.)

Поява і розвиток Швейцарської школи графіки, її вплив на теоретичні основи графічного дизайну. Відомі діячі того часу. Суворе дотримання канонів модульної сітки та подальша її інтерпретація [1; 2; 3; 4; 6]

Основні поняття теми: Швейцарська школа графіки, модульна сітка, модульна побудова.

Лекція 8. Польська школа плакату (1950ті-1970ті роки) (2 год.)

Поява групи польських плакатистів, їх вплив на розвиток міжнародного дизайну, стилістика, кольорова гама, новаторські підходи [1; 2; 3; 4; 6]

Основні поняття теми: плакат, польська школа плакатів, новаторство.

Лекція 9. Японська школа плакату (1960-1980ті роки) (2 год.)

Становлення та розвиток Японської школи плакату, її вплив на міжнародну спільноту та теорії графічного дизайну. [1; 2; 3; 4; 6]

Основні поняття теми: плакат, Японська школа плакату.

Лекція 10. Графічний дизайн на Україні (2 год.)

Основні віхи історії графічного дизайн на Україні, розвиток книгодрукарства, шрифтова графіка, ілюстрації тощо. [1; 2; 3; 4; 6]

Основні поняття теми: дизайн, книгодрукарство на Україні, шрифтова графіка, ілюстратори.

Семінарське заняття 1. Вплив історичного розвитку технологій друку на композиційне вирішення поліграфічної продукції різних періодів (6 год.) [1; 2; 3; 4; 6]

Семінарське заняття 2. Плакат, як засіб вираження власної думки (6 год.)

Семінарське заняття 3. Віхи розвитку графічного дизайну (2 год.)

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Навчальні досягнення студентів оцінюються за 12-бальною шкалою, наприкінці курсу отриманий бал переводиться у 100-бальну шкалу для занесення в диплом.

Рівні компетенції	Оцінка	Критерії
Початковий	1	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, що позначаються студентом окремими словами чи реченнями
	2	Студент володіє матеріалом на елементарному рівні засвоєння, викладає його уривчастими реченнями, виявляє здатність викласти думку на елементарному рівні
	3	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу
Середній	4	Студент володіє матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює на репродуктивному рівні
	5	Студент володіє матеріалом на рівні, вищому за початковий, здатний за допомогою викладача логічно відтворити значну його частину
	6	Студент може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити висновки, виправляти допущені помилки
Достатній	7	Студент здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, частково контролювати власні навчальні дії, наводити окремі власні приклади на підтвердження певних тверджень
	8	Студент вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність, виправляти помилки і добирати аргументи на підтвердження певних думок під керівництвом викладача

	9	Студент вільно (самостійно) володіє вивченим обсягом матеріалу, в тому числі і застосовує його на практиці; вільно розв'язує задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу
Високий	10	Студент виявляє початкові творчі здібності, самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх відповідно до цілей, поставлених викладачем
	11	Студент вільно висловлює власні думки і відчуття, визначає програму особистої пізнавальної діяльності, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особисту позицію щодо них; без допомоги вчителя знаходить джерела інформації і використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності. Використовує набуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях.
	12	Студент виявляє особливі творчі здібності, самостійно розвиває власні обдарування і нахили, вміє самостійно здобувати знання

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Зміст самостійної роботи студентів полягає у виконанні самостійних практичних завдань кожне з яких оцінюється в 12 балів.

Модуль 1. Історія та теорії світового дизайну

Самостійна робота 1. Підготовка до семінару на тему “Зміна стилю у формотворенні виробів ХХ сторіччя”

Самостійна робота 2. Підготовка до семінару на тему “Винаходи індустріальної епохи та їх вплив на людство”

Самостійна робота 3. Підготовка до семінару на тему “Основні віхи історії дизайну”

Модуль 2. Історія та теорії графічного дизайну

Самостійна робота 1. Підготовка до семінару на тему: “Вплив історичного розвитку технологій друку на композиційне вирішення поліграфічної продукції різних періодів”

Самостійна робота 2. Підготовка до семінару на тему: “Плакат, як засіб вираження власної думки”

Самостійна робота 3. Підготовка до семінару на тему: “Віхи розвитку графічного дизайну”

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль проводиться в формі семестрового перегляду портфоліо робіт студентів.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

4 семестр передбачає форму семестрового контролю – екзамен.

Екзамен теоретичний, має на меті перевірити практичне засвоєння матеріалу та вміння його використовувати під час вирішення професійних задач.

Екзамен складається з тестових завдань закритої та відкритої форми.

Максимальна кількість балів: 12 балів

6.5 Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

Тестові питання включають у себе всі теми матеріалу, пройденого за час вивчення курсу.

6.5. Шкала відповідності оцінок

Таблиця переведення балів		
Оцінка за 12-бальною шкалою	Оцінка за 100-бальною шкалою	
12	98-100	зараховано
11	94-97	
10	93-90	
9	89-86	
8	85-82	
7	81-75	
6	74-69	
5	68-65	
4	64-60	
3	59-35	не зараховано
2	34-20	
1	19-1	

Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100	Відмінно
B	82-89	Дуже добре
C	75-81	Добре
D	69-74	Задовільно
E	60-68	Достатньо
FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу

7. Навчально-методична карта дисципліни «Основи теорії та історії дизайну»

Разом 135 год., із них: 36 год. – лекції, 28 год. – семінари, 8 год. – модульний контроль, 63 год. – самостійна робота.

Тиждень	1-19							
Модуль	I							
Назва модуля	Модуль 1. Історія та теорії світового дизайну							
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8
Теми лекцій	Промислова революція в Європі	Перші всесвітні промислові виставки	Перші теорії дизайну XIX ст	Від модерну до функціоналізму		Перші школи дизайну: Баухауз, ВХУТЕМАС та ВХУТЕІН	Дизайн після Другої світової війни	Дизайн в Україні
Теми семінарських занять					Зміна стилю у формотворенні виробів XX сторіччя		Винаходи індустриальної епохи та їх вплив на людство	Основні віхи історії дизайну
Самостійна робота					Підготовка до семінару на тему “Зміна стилю у формотворенні виробів XX сторіччя”	Підготовка до семінару на тему “Винаходи індустриальної епохи та їх вплив на людство”	Підготовка до семінару на тему “Основні віхи історії дизайну”	
ПМК								

Тиждень	20-42									
Модуль	II									
Назва модуля	Модуль 2. Історія та теорії графічного дизайну									
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Теми лекцій	Початок ери книгодрукування	Вікторіанська епоха /американська та європейська школи кінця XIX - початку XX ст	Школи модерну та ар-деко	Німецька школа дизайну (Баухауз)	Російський конструктивізм (1920-ті роки)	Американська рекламна графіка (1930-1950ті роки)	Швейцарська школа графіки (1950-1970-ті роки)	Польська школа плакату (1950ті-1970ті роки)	Японська школа плакату (1960-1980ті роки)	Графічний дизайн на Україні
Теми семінарських занять					Вплив історичного розвитку технологій друку на композиційне вирішення поліграфічної продукції різних періодів			Плакат, як засіб вираження власної думки		Віхи розвитку графічного дизайну
Самостійна робота					Підготовка до семінару на тему: "Вплив історичного розвитку технологій друку на композиційне вирішення поліграфічної продукції різних періодів№		Підготовка до семінару на тему: "Плакат, як засіб вираження власної думки"		Підготовка до семінару на тему:"Віхи розвитку графічного дизайну"	
ПМК	екзамен									

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова) література:

1. Геллер С., Кваст С. Графічні стилі від вікторіанців до хіпстерів/Стівен Геллер, Сеймур Кваст, пер.з англ.Журавльова О., Пінчук Д. Київ: ArtHuss, 2019, 296с (Серія Креативна кар'єра);
2. Коновалова О.В. Історія та теорія дизайну : навчальний посібник. Київ : Ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. – 112 с.
3. Куленко М. Основи графічного дизайну: Підручник. В ид.2-е, доп.і випр. – К.: Кондор, 2007. – 492 с.;
4. Свірко В.О. та ін. Дизайнерська діяльність: стандарти і розцінки : довід метод. посібник для дизайнерів практиків/ В.О. Свірко - Київ , 2013.

Додаткова література:

5. Куленко М.Я. Основи графічного дизайну: Підручник/ М.Я. Куленко/ За редакцією проф. Є.А. Антоновича/ Видання третє, перероблене та доповнене. – К.: Кондор-Видавництво, 2015. – 544с.
6. Нариси з історії українського дизайну ХХ століття: Збірник статей / ІПСМ НАМ України; За заг. ред. акад. М. І. Яковлєва; Редкол.: В. Д. Сидоренко (голова), А. О. Пучков, О. В. Сіткарьова та ін. — К. : Фенікс, 2012. — 256 с. : іл. — ISBN 978-966-136-037-1.

9. Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського
<http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В.О. Сухомлинського
www.dnpb.gov.ua/
3. Бібліотека українських підручників <http://pidruchniki.ws/>

